

Τουρκοκαμωμένη, ἀπογοητεύουσα, πλὴν ὀλίγων οἰκοδομημάτων (τοῦ Διοικητηρίου, δημαρχείου, νοσοκομείου, σχολῆς Τουρκικῆς ἀτελοῦς καὶ ἔξω πρὸς Α. ἀνέτων στρατιῶνων) Εὐπρεπεστέρα ἢ Ἑλληνικὴ πλατεία περὶ τὴν ἀναξίαν λόγου Μητρόπολιν καὶ ναόν.

Τύμβος παρὰ τὰ προχώματα. Ἡμίσειαν περίπου ὥραν πρὸς Β. τῶν Σαρανταεκκλησιῶν, παρὰ τὴν πρὸς Σκόπελον ἄγουσαν, ἐπὶ ἡρέμου ὑψώματος ἐπιπέδου, ἐφ' οὗ κεῖνται τὰ λαμπρὰ Τουρκικὰ προχώματα (10 abris καμαρωτὰ ὑπὸθεν χώματος τεχνικοῦ κυκλικοῦ καὶ μεταξὺ ἰσάριθμα πυροβολεῖα, ἄχρηστα ὅμως μέιναντα, ὥς καὶ τὰ ἀπὸ ΒΑ. ἀντίστοιχα κατὰ Βουλγάρων καὶ καθ' ἡμετέρων εἰς 150—200 μ. ἀνὰ τοῦ ὄχυροῦ συγκροτήματος) 4 ὅλοι τυμβίσκοι, οἱ μὲν 3 μὲ τὸ χῶμα των λυτὸν ὅλως ταπεινότερον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνεσκαμμένους τῷ... καὶ ὅλως γυμνὸς χώματος. Ἐξ ἑκαστοῦ ὁ κυρίως θόλος (=κυψελὴ τελεία κωνικὴ ὑψ. 4 μ. ἐκ 13 δόμων ὀριζοντίων σφηνοειδῶς περιωκοδομημένων καὶ γύρω ὄχι κυκλικῶν, ἀλλ' εὐθυγράμμων, λεπτυνομένων πρὸς τὰ ἄνω— οὕτω δὲ οἱ κατώτεροι παχ. 0,38, οἱ ἀνώτεροι βαθμηδὸν 30—25—23) καὶ εἰσερχόντων μέχρι τοῦ καλύπτοντος (τοὺς 7 ἀνωτάτους σφηνοειδεῖς λίθους) κορυφαίου, ὅς=πλάξ τετράγωνος $108 \times 1 \mu. \times 22$,

φέρουσα ἄνω ἀνὰ δύο ἑκατέρωθεν μικροῦ (καυτοῦ) ἐγγομφώσεως στήλης(?)

Προτάσσεται εἰσοδος ἀποτελουμένη ἐκ τῶν προτεταγμένων εὐθυγράμμων, ἰσομήκης τῇ ὅλῃ διαμέτρῳ τοῦ ὑψοῦ (4,5 μ.) κάτω, διότι στενοῦνται καὶ οὗτος ἄνω μέχρι τοῦ λαιμοῦ 2—5 μ., ὥστε νὰ ἀπολεσθῇ ὀλικὸν βάθος **τοιχοπαραστάδων** 2—2,5 μ. ἄνω. Αὐτὰ ἀπλαῖ, κάθετοι ἰσοδομικαὶ (5 δόμ.). Οἱ δύο ἀνώτεροι δόμοι των καὶ ὅλοι οἱ ἐσωτερικοὶ τοῦ τύμβου ὑπὲρ τὸν τρίτον ἀντὶ καθέτου τομῆς ἔχουν ὁμοίαν πρὸς βάθρα θεάτρον. Οἱ κάθετοι ἄρμοι εὐτελεῖς· ἀλλ' αἱ περιτώνναι ἐκεῖναι διακόπτουν τὴν γραμμὴν, τὴν ἀποτελοῦσαν τὴν ἐσωτερικὴν καμπυλότητα, γινόμεναι βαθμηδὸν ὄρθιαι. Ἐμφαντικὴ διάρθρωσις ἐπαλληλία, δόμων. Τὸ ὑπέρθυρον 4 πλακῶν καὶ μιᾶς λεπτῆς μέσης, ἢ προσθία φέρει ἄνω δώριον κῦμα ὥς ἐπὶ κρانون, ὑψ. θύρας 1,75 (τοῖχου ὑπὸ τὰ 3) ἢ θύρα ἀπὸ Ν. πλάτος...

Καὶ πέμπτος τύμβος πιθανῶς διαλελυμένος εἴτε ἀνατολικώτερος, ἀλλ' ἴσως καὶ ἄλλοθεν μετεκομισμένος ὁ ἐκεῖ κείμενος εἰργασμένος πορφύρεος.

Εἴκοσι λεπτά τῆς ὥρας πρὸς Δ. περίπου ὑπάρχει προμαχῶν φοβερός (abris) ἔχων ὑπόγειον θανμασίως κατεσκευασμένον καὶ ὄχυρώτατον στρατῶνα, προφυλασσόμενον ὑπὸ χειροποιήτων γηλόφων. Οἱ Τούρκοι τῷ 1912 ἠδύναντο νὰ κρατηθῶσι καὶ καταστρέψωσι τοὺς Βουλγάρους διότι ὁ προμαχῶν κατεξουσιάζει ὅλην τὴν πεδιάδα. Ἀλλ' εἰς τὸν πρῶτον κανονισμὸν ἀφήκαν τὸν προμαχῶνα μεθ' ὅλων τῶν τηλεβόλων καὶ πολεμοφοδίων καὶ ἐφυγον!!

